

Léto, 1971

Jiří Jílek

sochař, malíř, autor vytříbených textů

24. 1. 1925 narozen v Praze – Podolí

1945–1950 AVU Praha, sochařský ateliér profesora Jana Laudy

Od roku 1949 žil v Sobotíně, kde 14. 6. 1981 zemřel.

Samostatné výstavy: Olomouc, Nový Jičín, Frenštát pod Radhoštěm, Šumperk, Rýmařov, Sovinec, Vsetín, Uherské Hradiště, Zábřeh, opakovaně Galerie Jiřího Jílka.

Zastoupen ve sbírkách MUO Olomouc, SZM Opava a muzeí v Šumperku, Frenštátě pod Radhoštěm a Vsetíně, početně v soukromí a realizacemi ve veřejném prostoru.

Vzpomínkové pořady: opakovaně DH Olomouc, DH Ostrava, DK Šumperk, Vsetín, Prostějov, Lyra Pragensis Praha.

Rozhlasová pásma z textů Jiřího Jílka: ČR Ostrava, Olomouc, Praha

Výběr z publikací: monografie *Jiří Jílek*, Šumperk, 1993,

kniha textů J. J. *Stýskání mé je vývěr vod*, Host, Brno, 1999,

stať v Revolver Revue č. 72, 2008.

www.muzeum-sumperk.cz

www.jirijilek-galerie.cz

www.dksumperk.cz

GALERIE JIŘÍHO JÍLKA A MUZEUM ŠUMPERK

JIŘÍ JÍLEK / 100

JAK BY SE VRÁTIL ČAS...

21. 1. – 30. 3. 2025

Zahájení v **úterý 21. ledna v 17.00 hodin** ve Výstavní síni Muzea Šumperk s pokračováním slavnostního večera v Galerii Jiřího Jílka.

Výstava se koná pod záštitou manželky prezidenta republiky Evy Pavlové, ministra kultury Martina Baxy, senátora Stanislava Balíka a starosty města Šumperka Miroslava Adámka.

Muzeum Šumperk otevřeno úterý–neděle 9.00–17.00
Galerie Jiřího Jílka otevřena úterý–neděle 13.00–17.00

*Dívčí akt, cín, 1961,
Františkovy Lázně*

... Nemám rád příliš silné výrazy, kterých se často užívá tam, kde je řeč o umění, ať už jde o jeho působení angažované, zakotvené v nějaké doktríně, nebo o výklad jeho vnitřních estetických kvalit. Přesto musím použít pojmu, jehož obsažnost přesahuje mé schopnosti a je spíše jen mým směřováním nebo přáním. Má práce je mi jakýmsi hledáním ztraceného ráje a útekem z labyrintu světa. Únikem od všeho, čím strádá skeptik, jímž jsem se stal vůči světu i člověku. Je mi hledáním klidu a odpočinku, byť klopotná práce sochařská bývá tak podobná řeholi velmi přísné.

Použil jsem slova „ráj“; ač v tomto pojmu je religiozita, není v něm výlučnost. Vždyť každý z nás, každý člověk v době dětství i mládí zahlédl odlesk takového ráje a nese ho s sebou stále.

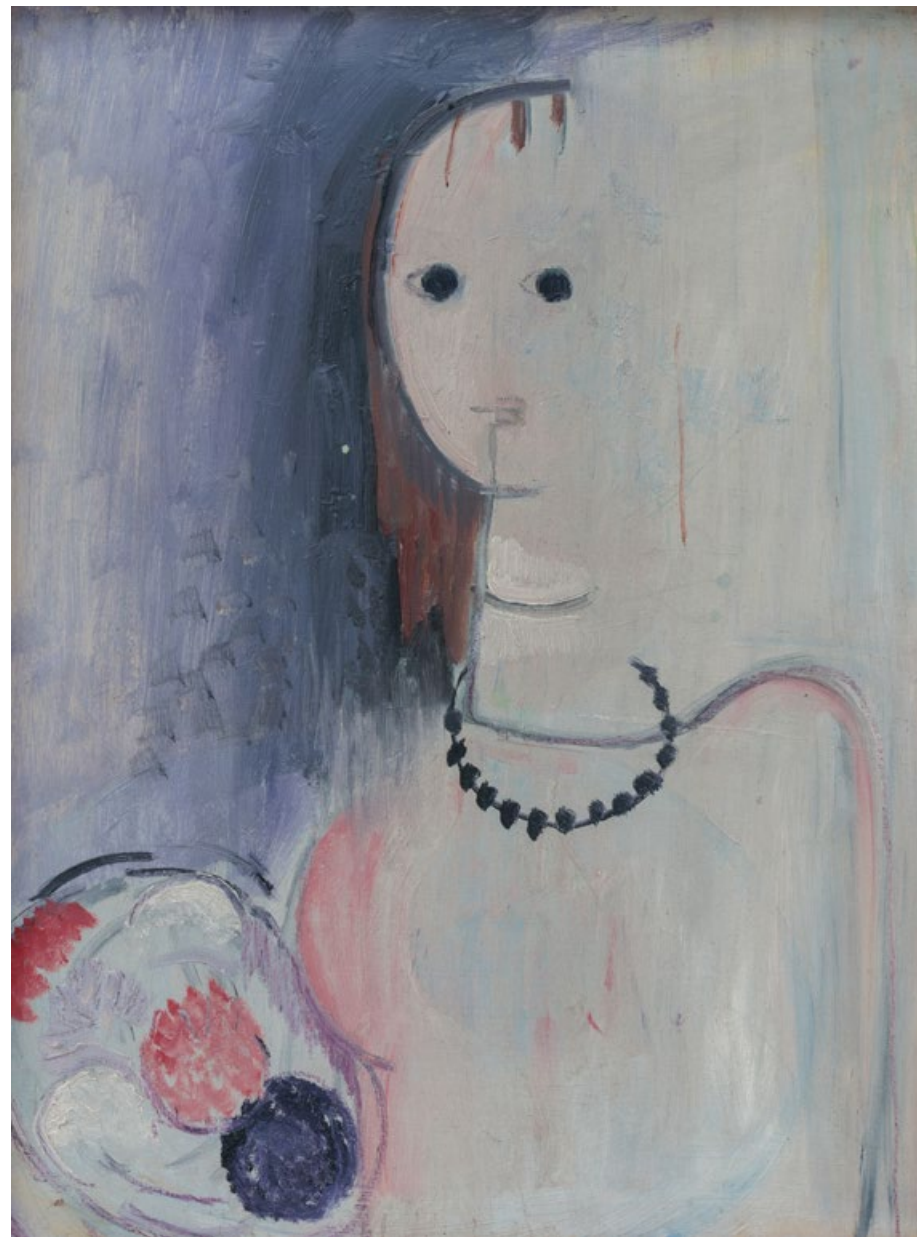
Za to, co jsem dosud řekl, by mě kritika, ať zleva či zprava, jistě nepochválila a nazvala by mé zaměření únikem ze současnosti. Co naplat. Musil bych takové pokárání vzít na sebe, ale měl bych tu výhradu, že únik ze současnosti není vždy únikem ze života, že dokonce může být určitým návratem k jeho pramenům, k jeho zdrojům, které nepodléhají zkáze, ale jsou vskrytu současné v každé době.

Ve své práci neusiluji o žádný nadosobní cíl, nechci sloužit žádné ideologii, nechci ani vyjadřovat pocit doby, nejsem toho prostě práv. Co bych chtěl – zaujme-li někoho některá z mých soch, byl bych rád a byl bych spokojen, kdyby mu byla tím, čím je trocha čisté vody žíznivému nebo stín stromu unavenému chodci.

Jiří Jílek, z textu účastníkům vernisáže v Novém Jičíně, 1980

Rostliny, akvarel, 1945–46

E. L., olej na překližce, 1963

Neexistuje prý ani, kdo se nevyskytuje na internetu a není častým hostem masmédií, kdo lhostejný k pochvalám i kritice je sám a v místě odlehlém se mívá s dobou. Ale umění není informací, ponořené v bezejmenném je svědectvím, za které ručíme životem.

Jiří Jílek byl nepochybně bytostným sochařem. Beze stopy místního koloritu, ale jeho přirozená zemitost by mu nedovolila být jenom „aktuálním“, nemohl si vystačit s tak málem. Sama cesta vedla ho z hluku a zmatku do samoty soustředění se na podstatné, blíž „úplnosti drnu trávy“. Poznává se v rytmu a řádu krajiny nedaleko rodné Prahy, porozumí v ní vážnosti odvěkých rituálů dne a jednoznačně volí život na vesnici. Po akademii z města odchází navždy, aby to další v podhůří Jeseníků už rozhodl osud.

V darovaném čase sobotínské klauzury se zapomíná v práci. Znehybňován nemocí navrací se „na trnožkách bolesti“ do vzpomínek, těch věčných, i k probudilým stavům mysli svých výchozích „situací“. Obojí s léty v návratech témat krystalizuje do kánonických tvarů archetypální povahy, do podobenství obou barev života. Ta krystalizuje ve dvou, formou i obsahem protilehlých řadách. Jedna zahrnuje témata existenciální a formou sevřeně dynamická, jeho tmavé sumární plastiky a expresivní kresby. Ta druhá a převažující je slunná, navzdory osudu smírem a souzněním prozářená. Je osvobodivá a celé Jílkovo dílo jí vrcholí. Obojí se rovnocenně navzájem doplňuje. Je adorací přírodních sil i zobrazením věcí bytostně lidských, jako je láska, zrození, ale i tíha zápasu, utrpení a smrt. Temné ladění jeho zlomových období taje do radosti a dvojdomá práce je tak dvojediností. Je přemáháním břemene vůlí k vyzáření se do jasu, je vzdorem Jákobovým i usmířením se Jobovým. Malba s kresbou sochy doprovázejí.

Vzpomínkové deníky, básně a dopisy přátelům, vydané v knize Stýskání mé je vývěr vod, jsou neoddělitelným protipólem a rovnocennou součástí jeho díla výtvarného. Dovolují nahlédnout do vnitřního života člověka, jsou uhrančivým dialogem s osudem, kterým je vykupována zdánlivá samozřejmost radosti, smíru a naděje. Jsou rovněž klíčem ke vzniku řady jeho děl a v plynulém toku souvislostí i poutavým dokumentem doby.

Svědectví cesty práce, ono životodárné bláznovství Jiřího Jílka, je jistotou pevného bodu v malátném čase přízemního sobectví jedněch a marného hledání tajemné spásy kdesi mimo svůj jedinečný život v případě druhých. Čas nestálosti, záplavy lákadel a krátkodobých aktualit jenom potvrzuje nadčasovou platnost nehalasně autorovy výpovědi i přesvědčivost jeho osobního, lidského svědectví. Co zůstalo, je dar. Dar tomu, kdo jej neodmítne.

upravený text Miroslava Kovala, 2000

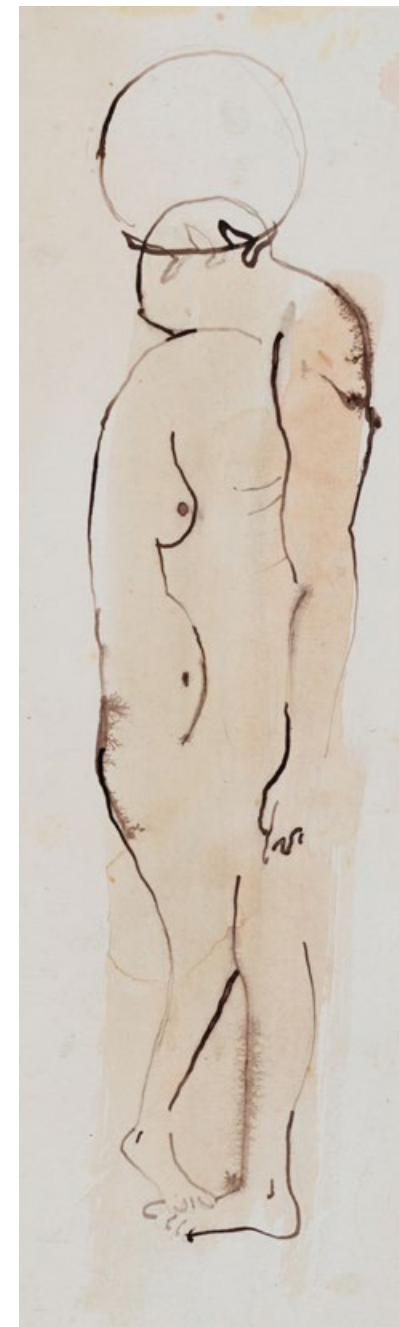

Adam a Eva, pastel, 1965

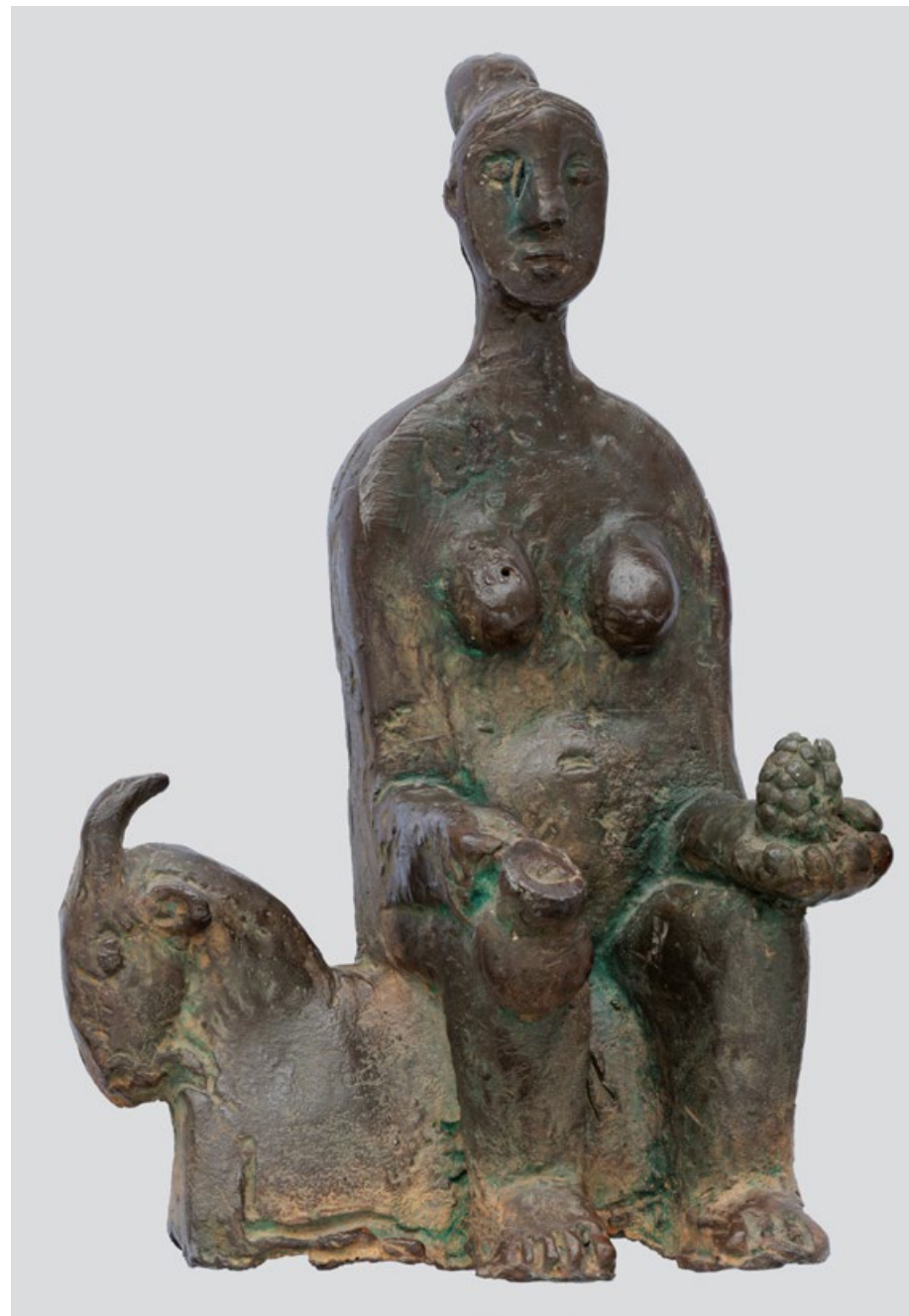
Dvojice s křídlem, 1965

Adam a Eva, 1965

Toaleta, pálená hlína, 1962

Pomona s kozou, cín, 1970

Charón, dřevo, 1965

Finis, tužka a tuš, 1966

Ateliér s nedokončenou velkou Studánkou, 1975

Ted' když jsem dokončil dílo
vidím že lepší by bylo
z tohoto dřeva lipového
do úlu včelám nařezat rámky
či zhotovit pekařský vál
a do díže hlazenou kopist
Leč na jiném nechám
by rozštípal jednou tu nevalnou sochu
a přiživil v kamnech hasnoucí oheň
Myslím si co kdyby přec jen
v tom dřevě uvízlo maličko duše
vždyť okřála mysl má
a utichlo trápení mé
při práci na této soše
jak by se vrátil čas
kdy k pramínku jsem klekal
jenž vyvěral pod černým bezem
ztajený v tmáni kořenů
stínu závoj jenž kryl to blaživé místo
mně zdál se šatem dobré víly
strážkyně čistých pramenů

(báseň na soše Studánka V.)